DOMSTOLENS DOM (Femte Afdeling)

21. februar 2002 *

I sag C-215/00,

angående en anmodning, som Regeringsrätten (Sverige) i medfør af artikel 234 EF har indgivet til Domstolen for i den for nævnte ret verserende sag,

Arbetsmarknadsstyrelsen

mod

Petra Rydergård,

at opnå en præjudiciel afgørelse vedrørende fortolkningen af artikel 69, stk. 1, litra a), i Rådets forordning (EØF) nr. 1408/71 af 14. juni 1971 om anvendelse af de sociale sikringsordninger på arbejdstagere, selvstændige erhvervsdrivende og deres familiemedlemmer, der flytter inden for Fællesskabet, som ændret og ajourført ved Rådets forordning (EF) nr. 118/97 af 2. december 1996 (EFT 1997 L 28, s. 1),

* Processprog: svensk.

har

DOMSTOLEN (Femte Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, P. Jann (refererende dommer), og dommerne S. von Bahr, D.A.O. Edward, A. La Pergola og C.W.A. Timmermans,

generaladvokat: L.A. Geelhoed
justitssekretær: R. Grass,

efter at der er indgivet skriftlige indlæg af:

— Arbetsmarknadsstyrelsen ved J.I. Samuelsson Apelgren og A. Rydh, som befuldmægtigede

— den østrigske regering ved C. Pesendorfer, som befuldmægtiget

— Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved K. Oldfelt Hjertonsson og D. Martin, som befuldmægtigede,

på grundlag af den refererende dommers rapport,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse den 25. oktober 2001,

afsagt følgende

Dom

1 Ved kendelse af 3. maj 2000, indgået til Domstolen den 31. maj 2000, har Regeringsrätten (Sveriges øverste forvaltningsdomstol) i medfør af artikel 234 EF stillet to præjudicielle spørgsmål vedrørende fortolkningen af artikel 69, stk. 1, litra a), i Rådets forordning (EØF) nr. 1408/71 af 14. juni 1971 om anvendelse af de sociale sikringsordninger på arbejdstagere, selvstændige erhvervsdrivende og deres familiemedlemmer, der flytter inden for Fællesskabet, som ændret og ajourført ved Rådets forordning (EF) nr. 118/97 af 2. december 1996 (EFT 1997 L 28, s. 1, herefter »forordning nr. 1408/71«).

2 Spørgsmålene er blevet rejst under en sag mellem Arbetsmarknadsstyrelsen (herefter »AMS«) og Petra Rydergård vedrørende AMS's afvisning af at udstede den attest til Petra Rydergård, der gør det muligt for hende at rejse til en anden medlemsstat for at søge beskæftigelse dér, samtidig med at hendes ret til at oppebære svenske ydelser ved arbejdsløshed bevares.

Fællesskabsretlige bestemmelser

3 Artikel 69, stk. 1, i forordning nr. 1408/71 bestemmer følgende:

»1. En helt arbejdsløs arbejdstager eller selvstændig erhvervsdrivende, der opfylder de i en medlemsstats lovgivning foreskrevne betingelser for ret til

ydelser, og som rejser til en eller flere andre medlemsstater for at søge beskæftigelse dér, bevarer sin ret til disse ydelser under følgende betingelser og inden for følgende grænser:

a) Han skal før sin afrejse have været tilmeldt som arbejdssøgende og have stået til rådighed for arbejdsformidlingen i den kompetente stat i mindst fire uger, efter at han blev arbejdsløs. Det kompetente arbejdsformidlingskontor eller den kompetente institution kan dog give samtykke til, at han rejser inden udløbet af denne frist.

b) Han skal tilmelde sig som arbejdssøgende ved arbejdsformidlingen i hver af de medlemsstater, han rejser til, og underkaste sig den dér bestående kontrol; denne betingelse anses for opfyldt for tidsrummet forud for tilmeldingen, såfremt denne sker inden syv dage efter det tidspunkt, da den pågældende er ophørt med at stå til rådighed for arbejdsformidlingen i den stat, han har forladt; i undtagelsestilfælde kan det kompetente arbejdsformidlingskontor eller den kompetente institution forlænge denne frist.

c) Retten til ydelser bevares i et tidsrum af højst tre måneder, regnet fra det tidspunkt, da den pågældende er ophørt med at stå til rådighed for arbejdsformidlingen i den stat, han har forladt, dog således at det samlede tidsrum, for hvilket der tilkendes ydelser, ikke kan overstige det tidsrum, for hvilket den pågældende har ret til ydelser i medfør af den nævnte stats lovgivning; hvor det drejer sig om en sæsonarbejder, er dette tidsrum begrænset til den resterende del af den sæson, for hvilken han er ansat.«

4 Artikel 83, stk. 1, i Rådets forordning (EØF) nr. 574/72 af 21. marts 1972 om regler til gennemførelse af forordning nr. 1408/71, som ændret og ajourført ved forordning nr. 118/97 (herefter »forordning nr. 574/72«), bestemmer, at for at bevare sin ret til ydelser skal den i artikel 69, stk. 1, i forordning nr. 1408/71

omhandlede arbejdsløse for institutionen på det sted, hvortil han er rejst, fremlægge en attest, hvorved den kompetente institution bekræfter, at den pågældende fortsat har ret til ydelser på de vilkår, der er fastsat i den nævnte artikels stk. 1, litra b).

Den nationale lovgivning

5 I henhold til § 10 i kapitel 4 i lagen (1962:381) om allmän forsäkring (lov om social sikring) har en forælder ret til midlertidig forældreydelse for pasning af sit barn, såfremt den pågældende må afbryde sin lønnede beskæftigelse som følge af bl.a. sygdom eller smitte hos barnet.

6 Ydelser ved arbejdsløshed udredes i henhold til lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring (lov om arbejdsløshedsforsikring) til medlemmer af en arbejdsløshedskasse, som er arbejdsløse, og som tidligere har arbejdet i en vis periode. Retten til ydelser ved arbejdsløshed forudsætter bl.a., at ansøgeren er arbejdsduelig og ikke er forhindret i at påtage sig arbejde. Han skal desuden acceptere ethvert tilbud om passende beskæftigelse. Ydelserne bliver udbetalt i form af dagpenge.

7 I henhold til § 20 i lagen om arbetslöshetsförsäkring må dagpenge ikke udbetales i den periode, hvor den arbejdssøgende modtager forældreydelse.

Tvisten i hovedsagen

8 Petra Rydergård var tilmeldt den svenske arbejdsformidling som arbejdsløs fra og med den 25. september 1998 og modtog ydelser ved arbejdsløshed. Hun anmodede om at få udstedt en attest, som omhandlet i artikel 83, stk. 1, i forordning nr. 574/72, idet hun agtede at rejse til Frankrig den 27. oktober 1998 for at søge beskæftigelse dér.

9 AMS, som udsteder sådanne attester, blev opmærksom på, at Petra Rydergård havde oppebåret midlertidig forældreydelse, idet hun havde passet sit syge barn den 28.-30. september 1998 samt den 12. og 13. oktober 1998, dvs. sammenlagt i fem dage i den periode, hvor hun havde været tilmeldt som arbejdsløs. AMS afslog derfor Petra Rydergårds anmodning om den pågældende attest med den begrundelse, at hun ikke havde haft ret til ydelser ved arbejdsløshed i mindst fire uger umiddelbart forud for den planlagte afrejsedag.

10 Petra Rydergård anlagde sag til prøvelse af denne afgørelse. Länsrätten gav hende medhold og pålagde AMS at udstede attesten.

11 AMS ankede länsrättens dom til kämmarrätten, men retten stadfæstede dommen.

12 AMS appellerede kämmarrättens dom til Regeringsrätten. For denne ret har AMS gjort gældende, at de forudsætninger og betingelser, der er fastsat i artikel 69, stk. 1, i forordning nr. 1408/71, indebærer, at en person, der har til hensigt at

søge beskæftigelse i en anden medlemsstat, skal have stået til rådighed for det svenske arbejdsmarked i mindst fire uafbrudte uger umiddelbart før den planlagte rejsedag for at bevare retten til at oppebære svenske ydelser ved arbejdsløshed. Denne person skal endvidere have indhentet en afgørelse fra sin arbejdsløshedskasse om, at han eller hun har ret til ydelser ved arbejdsløshed i disse fire sammenhængende uger. Retten til ydelserne må ikke have været afbrudt.

13 AMS har endvidere gjort gældende, at afgørelsen af, om den person, der har til hensigt at søge beskæftigelse i en anden medlemsstat, står til rådighed for arbejdsformidlingen i den kompetente stat og opfylder betingelserne for at have ret til ydelser ved arbejdsløshed, skal træffes på grundlag af den nationale lovgivning i den kompetente stat. Status som »arbejdsløs« kan kun defineres i henhold til lovgivningen i den stat, som tildeler ydelser ved arbejdsløshed til den pågældende. AMS har i den forbindelse henvist til punkt 6 i generaladvokat Tesauros forslag til afgørelse i Gray-sagen (dom af 8.4.1992, sag C-62/91, Sml. I, s. 2737).

14 Det er AMS's opfattelse, at en person, som oppebærer midlertidig forældreydelse i forbindelse med pasning af et sygt barn, ikke kan anses for at stå til rådighed for arbejdsformidlingen i den forstand, hvori udtrykket er anvendt i artikel 69, stk. 1, i forordning nr. 1408/71. I den periode, hvor Petra Rydergård oppebar forældreydelse, var hun ifølge AMS forhindret i straks at tage beskæftigelse.

15 I den foreliggende sag kunne perioden, der skal vare mindst fire uger, ifølge AMS først begynde at løbe fra den første arbejdsløse dag efter udløbet af den periode, hvori der blev udbetalt midlertidig forældreydelse, dvs. den 14. oktober 1998.

16 Idet Regeringsrätten har fundet, at afgørelsen af den for retten verserende sag nødvendiggør en fortolkning af artikel 69, stk. 1, litra a), i forordning nr. 1408/71, har den forelagt Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»1) Kan en person, som har befundet sig i samme situation som Petra Rydergård, anses for at have stået til rådighed for arbejdsformidlingen i den forstand, hvori udtrykket anvendes i artikel 69, stk. 1, i Rådets forordning (EØF) nr. 1408/71, i de dage af arbejdsløshedsperioden, hvor hun har været forhindret i at have erhvervsarbejde på grund af pasning af et sygt barn, og skal bedømmelsen foretages på grundlag af national ret?

2) Indeholder artikel 69, stk. 1, [i forordning nr. 1408/71] et krav om, at den arbejdssøgende i en uafbrudt periode på fire uger umiddelbart før afrejsen til en anden medlemsstat skal have stået til rådighed for arbejdsformidlingen?«

Det første spørgsmål

17 Det bemærkes, at efter artikel 69 i forordning nr. 1408/71 kan en arbejdsløs arbejdstager uden at miste retten til ydelser ved arbejdsløshed i den kompetente stat i en bestemt periode rejse til en anden medlemsstat for at søge beskæftigelse, uden at han behøver at stille sig til rådighed for arbejdsformidlingen i den kompetente stat, selv om en forpligtelse hertil måtte være fastsat i den nationale lovgivning (dom af 19.6.1980, forenede sager 41/79, 121/79 og 796/79, Testa m.fl., Sml. s. 1979, præmis 4).

18 Denne bestemmelse er ikke blot en foranstaltning til samordning af de nationale regler vedrørende social sikring. I forhold til den arbejdstager, der benytter sig af den, er bestemmelsen en selvstændig undtagelse fra den interne rets regler, og den skal fortolkes ensartet i alle medlemsstaterne, uanset hvordan de nationale lovgivninger om bevarelse eller fortabelse af retten til ydelser ved arbejdsløshed er indrettet (Testa-dommen, præmis 5).

19 Det følger heraf, at de betingelser, der er fastsat i artikel 69, stk. 1, i forordning nr. 1408/71, skal forstås som udtømmende, og at det ikke er tilladt for medlemsstaternes kompetente myndigheder at fastsætte yderligere betingelser.

20 Denne konstatering betyder imidlertid ikke, at det er ufornødent at henholde sig enten til den nationale ret i den medlemsstat, som den arbejdsløse forlader, eller til den nationale ret i den medlemsstat, som han rejser til, med henblik på at efterprøve, om visse af de betingelser, der er fastsat i denne bestemmelse, er opfyldt.

21 Dette er bl.a. tilfældet for så vidt angår den betingelse, der er fastsat i artikel 69, stk. 1, litra b), i forordning nr. 1408/71, hvorefter arbejdstageren skal underkaste sig arbejdsformidlingens kontrol i den medlemsstat, han rejser til.

22 Det samme gør sig gældende med hensyn til den betingelse, der er fastsat i artikel 69, stk. 1, litra c), i forordning nr. 1408/71, hvorefter det samlede tidsrum, for hvilket der tilkendes ydelser, ikke kan overstige det tidsrum, for hvilket arbejdstageren har ret til ydelserne i henhold til lovgivningen i den medlemsstat, som han har forladt.

23 Efterprøvelsen af disse betingelser forudsætter nødvendigvis anvendelsen af dels lovbestemmelser i den medlemsstat, som arbejdstageren rejser til, der regulerer arbejdsformidlingernes kontrol med de arbejdsløse, og dels lovbestemmelser i den

medlemsstat, som den arbejdsløse har forladt, der regulerer varigheden af tidsrummet for hvilket, der kan tilkendes ydelser ved arbejdsløshed. Disse bestemmelser kan være forskellige fra medlemsstat til medlemsstat uden for så vidt at være til hinder for en ensartet anvendelse af artikel 69 i forordning nr. 1408/71.

24 Forordningens artikel 69, stk. 1, litra a), hvorefter arbejdstageren skal have været tilmeldt som arbejdssøgende og have stået til rådighed for arbejdsformidlingen i den kompetente stat i mindst fire uger, efter at han blev arbejdsløs, skal ses i denne sammenhæng.

25 Den ensartede anvendelse af denne bestemmelse i alle medlemsstaterne — der gør det muligt at nå bestemmelsens mål, som består i at medvirke til at sikre arbejdskraftens frie bevægelighed i overensstemmelse med artikel 42 EF — kræver ikke, at proceduren i forbindelse med tilmeldelse af en arbejdstager som arbejdssøgende og spørgsmålet om, på hvilke betingelser han skal anses for at have stået til rådighed for arbejdsformidlingen i den kompetente stat, er reguleret på en ensartet måde i alle medlemsstaterne.

26 Det følger heraf, at vurderingen af spørgsmålet om, hvorvidt en person har stået til rådighed for arbejdsformidlingen i den kompetente medlemsstat, skal foretages ifølge denne stats relevante bestemmelser. I hovedsagen skal den forelæggende ret bl.a. undersøge, om tabet af retten til dagpenge i den periode, hvor den pågældende oppebærer midlertidig forældreydelse, i henhold til svensk lovgivning udelukker, at den pågældende arbejdstager i den periode kan betragtes, som om han står til rådighed for arbejdsformidlingen i den kompetente stat.

27 Det første spørgsmål skal derfor besvares med, at bedømmelsen af, på hvilke betingelser en person kan anses for at have stået til rådighed for arbejdsformidlingen i den kompetente stat i den forstand, hvori udtrykket er anvendt i artikel 69, stk. 1, litra a), i forordning nr. 1408/71, skal foretages på grundlag af national ret i denne stat.

Det andet spørgsmål

28 Som fastslået i præmis 19 i denne dom er artikel 69 i forordning nr. 1408/71 i forhold til de arbejdstagere, der benytter sig af bestemmelsen, en selvstændig undtagelse fra national ret, der skal fortolkes ensartet, og de betingelser, der er fastsat for anvendelse af denne undtagelse, skal anses for at være udtømmende.

29 Artikel 69, stk. 1, litra a), i forordning nr. 1408/71 fastsætter imidlertid alene en periode på mindst fire uger, efter at arbejdstageren blev arbejdsløs, hvori han skal stå til rådighed for arbejdsformidlingen i den kompetente stat.

30 Denne betingelse har bl.a. til formål at gøre det muligt for myndighederne i den første stat dels at sikre sig, at arbejdstageren virkelig er arbejdsløs, dels at tilbyde ham beskæftigelse, før han for medlemsstatens regning tager afsted for at søge beskæftigelse i en anden medlemsstat.

31 For at dette mål kan nås er det ikke nødvendigt at kræve, at perioden på fire uger er uafbrudt. Det er derimod tilstrækkeligt, at den arbejdssøgende har stået til rådighed for arbejdsformidlingen i den kompetente stat i en samlet periode på mindst fire uger, efter han er blevet arbejdsløs. Det henhører under de nationale myndigheder i hvert tilfælde på grundlag af national ret at fastsætte det tidspunkt, der skal betragtes som arbejdsløshedens begyndelse, og at sikre sig, at denne varighed er nået, idet de bl.a. skal tage højde for det svar, der blev givet på det første spørgsmål.

32 Det andet spørgsmål skal derfor besvares med, at artikel 69, stk. 1, litra a), i forordning nr. 1408/71 skal fortolkes således, at en arbejdssøgende for at kunne bevare retten til ydelser ved arbejdsløshed, som omhandlet i denne bestemmelse, skal have stået til rådighed for den kompetente stats arbejdsformidling i en samlet periode på mindst fire uger, efter at han blev arbejdsløs, uanset om denne periode har været afbrudt.

Sagens omkostninger

33 De udgifter, der er afholdt af Kommissionen, som har afgivet indlæg for Domstolen, kan ikke erstattes. Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den nationale ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger.

På grundlag af disse præmisser

kender

DOMSTOLEN (Femte Afdeling)

vedrørende de spørgsmål, der er forelagt af Regeringsrätten ved kendelse af 3. maj 2000, for ret:

1) **Bedømmelsen af, på hvilke betingelser en person kan anses for at have stået til rådighed for arbejdsformidlingen i den kompetente stat i den forstand,**

hvori udtrykket er anvendt i artikel 69, stk. 1, litra a), i Rådets forordning (EØF) nr. 1408/71 af 14. juni 1971 om anvendelse af de sociale sikringsordninger på arbejdstagere, selvstændige erhvervsdrivende og deres familiemedlemmer, der flytter inden for Fællesskabet, som ændret og ajourført ved Rådets forordning (EF) nr. 118/97 af 2. december 1996, skal foretages på grundlag af national ret i denne stat.

2) Artikel 69, stk. 1, litra a), i forordning nr. 1408/71, som ændret og ajourført ved forordning nr. 118/97, skal fortolkes således, at en arbejdssøgende for at kunne bevare retten til ydelser ved arbejdsløshed, som omhandlet i denne bestemmelse, skal have stået til rådighed for den kompetente stats arbejdsformidling i en samlet periode på mindst fire uger, efter at han blev arbejdsløs, uanset om denne periode har været afbrudt.

Jann von Bahr Edward

La Pergola Timmermans

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 21. februar 2002.

R. Grass

Justitssekretær

P. Jann

Formand for Femte Afdeling